

Huvudtema med årsstatistik och kommentarer till kliniskt anmälda fall 2015

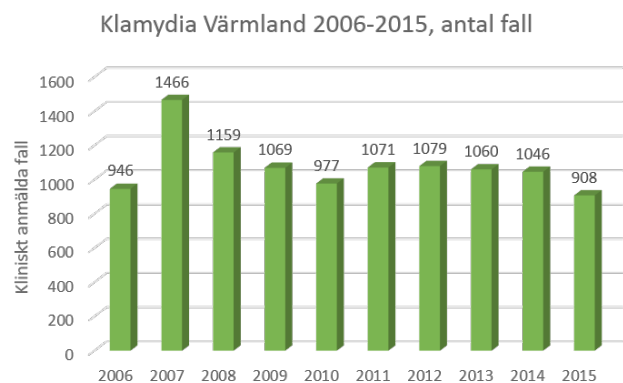
Positiv nedåtgående trend av klamydia i Värmland

Klamydiafallen i Värmland har minskat med 13 procent under 2015 jämfört med 2014. Från att ha legat på en i princip konstant nivå runt ca 1050 fall per år sedan 2011 har fallen under 2015 minskat till 908 fall i Värmland.

Incidensen (fall per 100 000 invånare) har sjunkit från 381 till 330. Värmland ligger därmed klart under riksgenomsnittet (incidens i riket 387).

Centraliserad smittspårning kan vara en bidragande orsak till att antalet fall har minskat.

Läs mer på sid. 7 under Sexuellt överförbara infektioner, STI.

Reviderad författning för basala hygienrutiner

Den 1 januari 2016 träder Socialstyrelsens nya föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg i kraft - SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg.

Dessa föreskrifter gäller personal och studenter i patientnära vårdarbete inom vård och omsorg.

Den stora förändringen i författningen är att den gäller för verksamheter som omfattas av socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Författningen förtydligar två punkter som var otydliga i förra versionen:

- arbetsdräkt får endast bäras i arbetet
- underarmar och händer ska hållas fria från armbandsur, smycken, bandage, förband, stödskenor eller motsvarande, naglarna ska vara korta och fria från konstgjorda material.

I övrigt är skrivningen lika från föregående version.

Smittskydd Värmland reviderar tillämpningen av hygienföreskrifterna i Landstinget i Värmland som kommer att publiceras inom kort.

Ann-Mari Gustavsson, hygiensjuksköterska

Innehåll

Huvudtema med årsstatistik och kommentarer till kliniskt anmälda fall 2015	1
Reviderad författning för basala hygienrutiner	1
Kliniskt anmälda fall i Värmlands län	2
Kommentarer till kliniskt anmälda fall i Värmlands län 2015	4
Ökning av antalet fall av TBE	5
Multiresistenta bakterier (MRB)	6
Sexuellt överförbara infektioner (STI)	7
Ny smittskyddsläkare	8
Tack till Olle Wik	8

Kliniskt anmälda fall i Värmlands län

Allmänfarliga och anmälningspliktiga sjukdomar

Anmälningspliktiga sjukdomar

Diagnos	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Atypiska mykobakterier	4	6	7	10	8	1	6	3	5	7
Betahemolyserande grupp-A-streptokocker (GAS), invasiv	7	7	14	19	8	6	21	17	15	22
Botulism	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Brucellos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Campylobakterinfektion	133	177	175	171	202	211	215	199	217	230
<i>Inhemsk</i>	37	58	55	70	80	86	90	82	113	124
<i>Utländsk</i>	94	116	119	96	115	119	118	114	100	93
<i>Uppgift saknas</i>	2	3	2	1	7	6	7	3	4	13
Cryptosporidium	0	0	0	0	2	0	0	0	2	3
Denguefeber	0	2	0	2	2	2	6	4	3	2
Difteri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Entamoeba histolytica infektion	5	4	8	1	7	6	3	10	5	0
Echinokockinfektion	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1
EHEC (enterohemorragisk E.coli)	2	1	3	2	4	4	4	5	6	2
ESBL, lab-anmälningar	-	60	76	107	109	132	179	186	205	227
ESBL _{CARBA}	-	-	-	-	-	-	2	2	0	3
Giardia	33	36	27	24	11	12	12	19	18	25
<i>Inhemsk</i>	3	6	8	2	0	1	0	1	3	0
<i>Utländsk</i>	30	28	17	19	11	9	11	17	15	13
<i>Uppgift saknas</i>	0	2	2	3	0	2	1	1	0	12
Gonorré	3	6	5	6	7	11	9	19	25	19
Gula febern	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Haemophilus influenzae, invasiv	2	2	3	5	2	5	8	4	3	14
Harpest (tularemi)	68	50	14	65	35	30	25	8	31	54
Hepatit A	3	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Hepatit B	19	36	66	45	44	35	45	66	97	99
<i>Inhemsk</i>	1	4	6	3	4	3	1	2	4	1
<i>Utländsk</i>	16	30	59	42	34	24	38	59	79	86
<i>Uppgift saknas</i>	2	2	1	0	6	8	6	5	14	12
Hepatit C	48	56	67	64	62	72	69	59	52	62
<i>Inhemsk</i>	33	41	55	52	40	64	47	49	34	30
<i>Utländsk</i>	2	9	4	5	10	4	7	7	10	20
<i>Uppgift saknas</i>	13	6	8	7	12	4	15	3	8	12
Hepatit D	0	0	0	1	0	0	1	0	1	2
Hepatit E	0	0	0	1	0	0	0	1	3	0
HIV-infektion	2	10	5	5	8	4	9	12	10	6
<i>Inhemsk</i>	0	0	1	0	1	0	1	2	0	0
<i>Utländsk</i>	2	10	4	5	7	4	8	9	9	6
<i>Uppgift saknas</i>	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
HTLV I eller II	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kikhosta (pertussis)	11	6	2	7	12	0	5	4	13	13
Klamydia	944	1466	1159	1069	977	1071	1079	1060	1046	908

Diagnos	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kolera	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Legionella	2	3	2	3	1	3	2	2	9	1
Leptospira	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Listeria	1	3	3	0	2	2	4	3	3	3
Malaria	0	0	1	2	0	2	0	3	11	4
Meningokockinfektion, invasiv	4	4	1	3	3	2	1	1	1	0
Mjältbrand	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MRSA (infektion med methicillinsresistenta staphylococcus aureus)	13	33	22	33	30	48	41	81	66	167
Mässling	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0
Papegojsjuka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Paratyfoidfeber	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0
Pest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin G	3	6	1	6	2	2	2	0	0	0
Pneumokockinfektion, invasiv	60	50	57	37	39	46	44	30	36	48
Polio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Påssjuka	0	0	0	0	0	3	1	1	1	0
Q-feber	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rabies	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Röda hund	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Salmonella	96	113	106	76	111	87	82	92	50	51
Inhemsk	27	25	11	15	24	30	18	19	14	11
Utländsk	68	87	93	61	111	54	62	71	34	38
Uppgift saknas	1	1	2	0	0	3	2	2	2	2
SARS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Shigella	7	16	12	11	12	18	6	5	8	4
Sorkfeber (nephropathia epidemica)	9	10	5	3	1	3	0	0	1	4
Stelkramp	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Syfilis	2	7	3	2	0	1	4	10	3	8
Trikinos	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Tuberkulos	10	7	7	12	12	7	18	16	15	19
Tyfoidfeber	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Vibrioinfektion exkl kolera	0	0	0	1	1	2	2	3	0	2
Virala hemorragiska febrar exkl denguefeber och sorkfeber (nephropathia epidemica)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Viral meningoencefalit - varav TBE	1 1	1 1	5 1	3 2	6 4	7 2	14 4	8 4	11 2	8 5
VRE (vancomycinrestenta enterokocker)	0	0	0	2	1	2	1	1	3	3
Yersinia	8	6	15	5	2	1	3	6	4	3
Inhemsk	8	3	11	3	2	0	3	5	3	3
Utländsk	0	3	3	1	0	1	0	1	1	0
Uppgift saknas	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0

Kommentarer till kliniskt anmälda fall i Värmlands län 2015

Multiresistenta bakterier (MRB) och sexuellt överförbara infektioner (STI) redovisas för sig, se sid. 6-7.

Atypiska mykobakterier: Sju fall och det är ett genomsnittsvärde för Värmland på senare år.

Betahemolytiska grupp A-streptokocker, invasiva: 25 fall, en klar ökning. Av de fall bakteriostammen är typad ser man olika typer utan att någon viss typ dominerar. Flera av fallen var mycket allvarliga.

Campylobacterinfektion: En ökning av antalet fall till en toppnotering på 230 fall. Det är framför allt inhemska fall som har ökat. Man har även nationellt sett en kraftig ökning av antal fall under året, särskilt i slutet av året. Ökningen utreds av berörda nationella myndigheter. Man har noterat att ökningen av antal fall sammanfaller med rapporterad ökning av campylobacter i kycklingflockar.

Cryptosporidium: Tre fall, samtliga inhemska. Två av fallen inträffade i samma familj, insjuknade efter att ha varit på ”kosläpp” på en lantgård.

Denguefeber: Två fall, vilket är färre fall än på flera år. En smittad i El Salvador och en i Indonesien.

Entamoeba histolytica: Inget rapporterat fall.

EHEC: Två fall, båda smittade i Turkiet.

Echinokockinfektion: Ett fall, smittland Afghanistan.

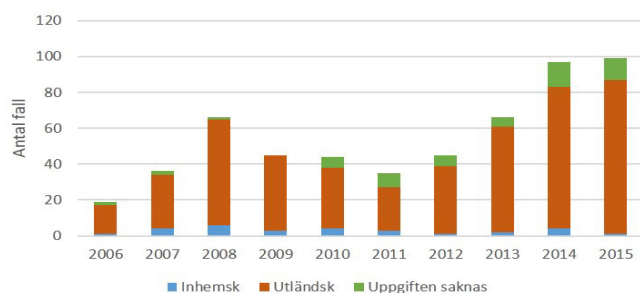
Giardia: 25 fall varav ingen rapporterad som inhemska. Dock saknas uppgift om smittland på nästan hälften av fallen.

Harpest (tularemi): 54 fall och det är en relativt hög siffra. Typiskt för harpest är att det svänger mycket från säsong till säsong. Fallen har varit spridda i stort sett i hela Värmland.

Hepatit A: Inget rapporterat fall.

Hepatit B: Totalt sett en ökning jämfört med föregående år och det finns en ökande trend senaste åren. Dock gäller detta utlandssmitta, när det gäller inhemska smitta var det endast ett fall rapporterat.

Hepatit B 2006-2015, smittland

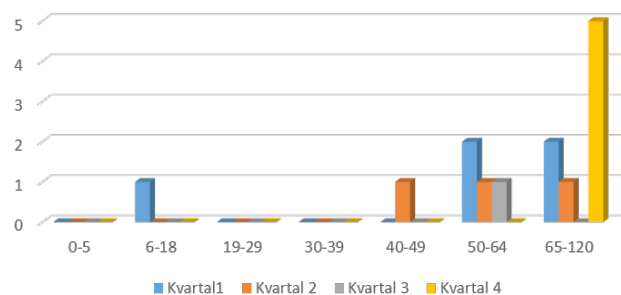
Hepatit C: Totalt 62 fall, därav utlandssmitta ca en tredjedel. Glädjande är att inhemska smitta har en sjunkande trend sedan fem år tillbaka, särskilt påtaglig nedgång senaste två åren och en delförklaring kan vara att fler behandlats för sin hepatit C.

Hepatit D: Två fall, båda med smittland Rumänien.

Hepatit E: Inga fall.

Haemophilus influenzae, invasiv: 14 fall, en kraftig ökning jämfört med tidigare år. Äldre åldersgrupper dominerar och fallen är koncentrerade till kvartal 1 och 4, dvs. vintertid.

Haemophilus influenzae, invasiv, 2015
antal fall per åldersgrupp fördelat på kvartal

Kikhosta (pertussis): 13 fall som är lika många som året innan. Detta är dock klart fler fall än vad vi haft de föregående åren. Två av fallen var spädbarn och det rör sig om familjesmitta. Det är ytterligare en påminnelse att vuxna kan få kikhosta och sedan smitta små barn som inte hunnit få vaccinationsskydd ännu. Folkhälsomyndigheten håller på att utreda hur vaccinationsschemat kan utvecklas. Spädbarn som utsätts för kikhostesmitta ska ha förebyggande antibiotika.

Legionella: Endast ett fall, bedömt som sannolik samhälls-smitta.

Listeria: Tre fall som är ett genomsnitt på senare år. Alla fall inhemska men har inte kunnat knytas till speciell källa.

Malaria: Fyra fall. Smittländer Eritrea och Sudan.

Mässling: Glädjande nog inga fall. Viktigt med fortsatt hög vaccinationstäckning.

Pneumokockinfektion, invasiv: 48 fall, fler än senaste åren men sett över tid ett genomsnittsvärde. Personer över 50 år dominerar. Vi får överväga mer aktiv pneumokockvaccination i åldersgruppen över 65 år.

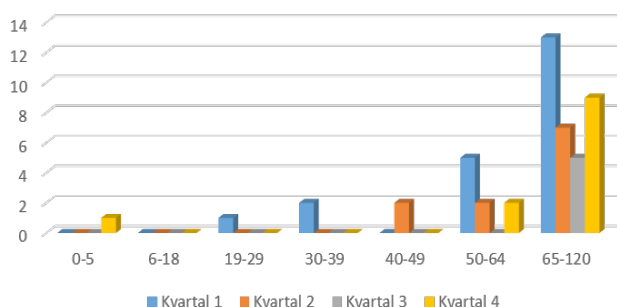
Salmonella: 51 fall varav 11 inhemska. Positivt att de inhemska fallen fortsätter att minska i antal.

Shigella: Fyra fall, varav ett är angivet som inhemskt. Fallet gäller en nyanländ till Sverige.

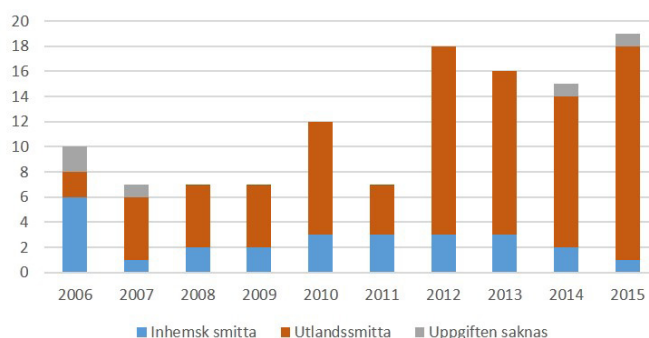
Sorkfeber: Fyra fall, samtliga i sydöstra Värmland.

Tuberkulos: 19 fall varav ett fall gäller smitta inom Värmland, övriga är utlandssmitta och där dominerar Somalia med sju fall. Bland övriga smittländer noteras Syrien, fyra fall, och Afghanistan samt Irak med vardera ett fall. Under året och framför allt under sista kvartalet ökade latent tuberkulos mycket kraftigt till mer än 700 fall. Denna diagnos är dock inte anmälningspliktig.

Pneumokockinfektion, invasiv, 2015
antal fall per åldersgrupp fördelat på kvartal

Tuberkulos 2006-2015, smittland

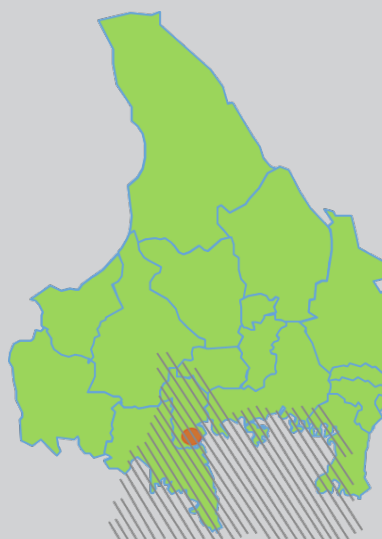
Ingemar Hallén, smittskyddsläkare

Ökning av antalet fall av TBE

Fem fall varav två sannolikt är smittade utanför Värmland. Inget av fallen har varit vaccinerade. De tre fall som är smittade i Värmland har varit i tidigare konstaterade riskområden. Det är viktigt att personer i särskilt utsatta områden vaccineras.

Smittriskområdet i Värmland är fortsatt väner nära områden med en tendens till spridning västerut. Vi har identifierat ett område i närheten av Segmon som speciellt utsatt för TBE-smitta. För detta område finns det en stark vaccinationsrekommendation. Tyvärr har vi trots denna rekommendation sett flera fall i området även under 2015. Även om det totalt sett fortfarande är relativt få fall så är det viktigt att känna till att denna sjukdom kan ge långdragna, ibland bestående symtom i form av bl.a. huvudvärk och kognitiva symtom. Därför är det viktigt att uppmärksamma att vaccination rekommenderas inom vissa områden. Se karta och indikation. För mer fakta se www.smittskyddvarmland.se under *Vaccination, Vaccination av vuxna* respektive *Vaccination av barn*.

TBE-områden i Värmland

Ingemar Hallén, smittskyddsläkare

Multiresistenta bakterier (MRB)

Diagnos	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
MRSA	13	33	22	33	30	48	41	81	66	167
Pneumokock med nedsatt känslighet för PcG	3	6	1	6	2	2	2	0	0	0
VRE	0	0	0	2	1	2	1	1	3	3
ESBL - lab-anmälningar	-	60	76	107	109	132	179	186	205	227
ESBL _{CARBA}	-	-	-	-	-	-	2	2	0	3

Multiresistenta bakterier (MRB): Förekomsten av MRB ökar i samhället. I Värmland kan vi se en tydligt ökande trend av framför allt meticillinresistenta stafylokocker (MRSA) men också övriga MRB.

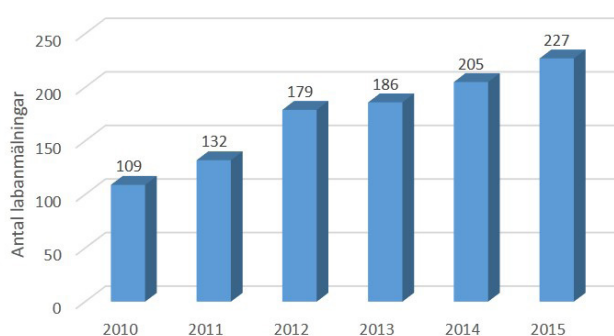
Under 2015 ökade antalet konstaterade fall av MRSA dramatiskt och har tredubblats sedan 2014. Majoriteten av dessa fall utgörs av utlandsfödda personer och har fångats i screening, utredning av symtomgivande infektioner samt i smittspårning kring familjer. Det har dock inte kunnat konstateras någon smittspridning av MRSA i vården.

Antalet fall av ESBL-producerande tarmbakterier fortsätter liksom tidigare år att öka. Majoriteten är bärare utan infektionsproblematik. Vi har dessutom enstaka fall av ESBL-producerande tarmbakterier med utökad resistens, s.k. ESBL_{CARBA}.

Under 2015 konstaterades ett mindre utbrott av Vancomycinresistenta enterokocker på en vårdavdelning på Central sjukhuset Karlstad, indexpatienten smittades under vård på ett sjukhus utanför länet. Utbrottet resulterade i två diagnostiserade fall.

Sammantaget är bilden för MRB oroande då vi konstaterat en markant ökning av det totala antalet fall och för vissa typer av bakterier en dramatisk ökning. Stramaarbetet, vilket

ESBL 2010-2015, labanmälningar

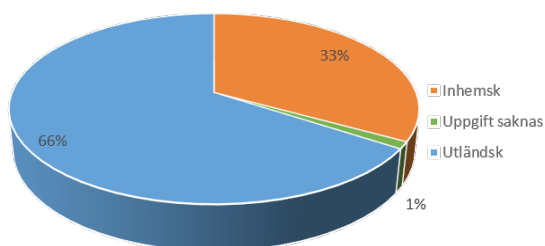

syftar till adekvat och rationell antibiotikabehandling, är en av de viktigaste insatserna för att minska risken för spridning av resistenta bakterier. I sjukvården i övrigt är god följsamhet till hygienrutiner, förebyggande av vårdrelaterade infektioner och rätt antibiotikaföreskrivning viktiga faktorer för att minska risken för smittspridning av dessa bakterier.

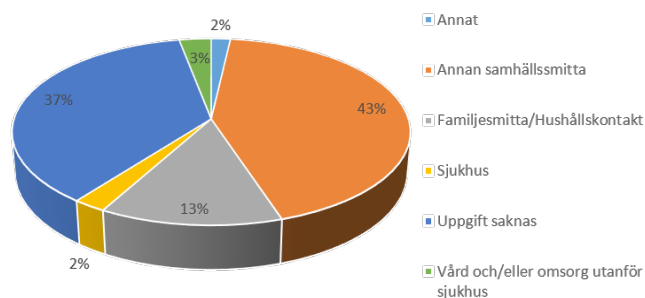
Se [Stramas 10-punktsprogram för minskad antibiotikaresistens inom sjukvården](#) på Smittskydd Värmlands webbplats.

Birgitta Sahlström, smittskyddssjuksköterska

MRSA 2015, smittland

MRSA 2015, smittväg

Sexuellt överförbara infektioner (STI)

Diagnos	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gonorré	3	6	5	6	7	11	9	19	25	19
Hiv	2	10	5	5	8	4	9	12	10	6
Klamydia	944	1466	1159	1069	977	1071	1079	1060	1046	908
Syfilis	2	7	3	2	0	1	4	10	3	8

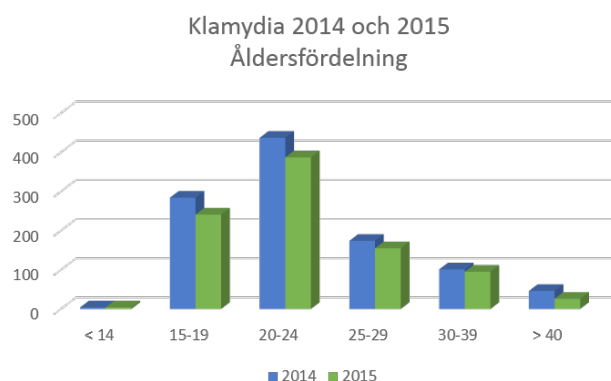
Klamydia: Klamydiafallen i Värmland har minskat med 13 procent under 2015 jämfört med 2014. Från att ha legat på en i princip konstant nivå runt ca 1050 fall per år sedan 2011 har fallen under 2015 minskat till 908 fall i Värmland. Incidensen (fall per 100 000 invånare) har sjunkit från 381 till 330. Värmland ligger därmed klart under riksgenomsnittet (incidens i riket 387).

Trenden i riket i stort är att klamydia ökar något. Minskningen av klamydiafall i Värmland kan ha flera olika orsaker.

Antalet tagna klamydiaprover i Värmland är i stort sett det samma och t.o.m. något fler 2015 jämfört med tidigare år. Ingen tydlig förklaring kan ses i minskande befolkningsunderlag i länet, även om antalet personer i åldrarna 20-24, som är den grupp där klamydia är vanligast, minskar något.

Centraliserad smittspårning infördes i Värmland 2014 med syfte att effektivisera och förenkla smittspårningen i Värmland. Man kan tänka sig att en förklaring kan vara att man hittar fler personer med klamydia och även fler personer med uttalat riskbeteende genom den centraliserade smittspårningen utförd av specialister på smittspårning.

Det har även genomförts riktade informationsinsatser såväl lokalt som nationellt vilket kan ha bidragit till minskningen av klamydia.

Syfilis: Åtta fall av syfilis, en ökning jämfört med föregående år. Av dessa åtta fall är fyra fall inhemsk smitta och tre av dessa bland MSM (män som har sex med män) vilket belyser vikten av att nå denna grupp med information och preventiva åtgärder.

Gonorré: 19 fall, en liten minskning jämfört med föregående år, men alltjämt en hög siffra. Jämfört med tidigare ökar antal smittade i Sverige de senaste två åren, vilket är oroväckande. Förutom ökat sexuellt riskbeteende kan rutinemässig PCR-analys vid klamydiaprovtagning vara en förklaring.

Hiv: Sex nya fall under 2015. Samtliga smittade utomlands. Aktuella smittländer är Eritrea, Etiopien, Litauen och Thailand. Heterosexuell smitta i majoriteten av fallen.

Anna Skogstam, bitr smittskyddsläkare

Information om mottagningar för sexuellt överförbara infektioner, STI, finns att läsa på www.1177.se.

Ungdomsmottagningen Druvan
Karlstad
Karlstad, Värmlands län

STI-mottagningen Centralsjukhuset Karlstad
Karlstad, Värmlands län

- Barnmorskemottagningar
- Ungdomsmottagningar
- Vårdcentraler

KLAMYDIA.SE

Ny smittskyddsläkare

Ingemar Hallén är sedan den 1 november 2015 ny smittskyddsläkare.

Han har en gedigen bakgrund som bl.a. infektionsläkare och de senaste åren har han arbetat som biträdande smittskyddsläkare på Smittskydd Värmland. Hans specialområden är bl.a. vaccinationsfrågor och resemedicin. Ingemar har en bred kompetens och hans kunskaper sträcker sig över alla områden inom smittskydd.

Han är en ödmjuk person som är lätt att samarbeta med och vi ser fram emot nya utmaningar tillsammans.

Birgitta Sahlström, smittskyddssjuksköterska

Tack till Olle Wik

Vi vill uttrycka ett stort tack till Olle Wik för att ha varit smittskyddsläkare och chef för Smittskydd Värmland i 14 år! Han har en mycket lång och trogen tjänstgöring inom landstinget i Värmland bakom sig. Han har bl.a. arbetat som infektionsläkare och allmänläkare innan han började på smittskydd. Inom allmänmedicin var han även vårdcentralchef på först Skåre vårdcentral och sedan på Västerstrands vårdcentral.

I sin tjänst som smittskyddsläkare har hanterat många svåra ämnen som antrax, svininfluensa och Ebola.

Som Stramaordförande har han målmedvetet lett arbetet att få ned antibiotikaanvändningen och att rätt antibiotika ska användas. Det finns mycket mer att säga men vi vill även framföra att det varit en förmån att få arbeta med Olle som sin målmedvetna entusiasm i arbetet och en fantastisk berättarförmåga gjort att arbetsdagarna sällan varit vare sig stillastående eller tråkiga.

Vi är glada att Olle kommer att vara kvar i viss grad vad gäller Stramaarbetet men önskar också att han ska få njuta av en större fritid som vi är övertygande om att han fyller på ett rikt sätt med både familjeliv och musicerande.

Ingemar Hallén, smittskyddsläkare

Vi arbetar på Smittskydd Värmland:

Anette Andersson	Smittskyddsadministratör	054-19 13 02	anette.m.andersson@liv.se
Ann-Mari Gustavsson	Hygiensjuksköterska	054-19 13 05	ann-mari.gustavsson@liv.se
Ingemar Hallén	Smittskyddsläkare	054-19 13 06	ingemar.hallen@liv.se
Eva Mogard	Strama-läkare/Bitr smittskyddsläkare	054-19 13 10	eva.mogard@liv.se
Åsa Nordlund	Hygiensjuksköterska	054-19 13 04	asa.nordlund@liv.se
Monica Rydh	Smittskyddsadministratör	054-19 13 11	monica.ryd@liv.se
Birgitta Sahlström	Smittskyddssjuksköterska/ Avdelningschef	054-19 13 09	birgitta.sahlstrom@liv.se
Anna Skogstam	Bitr smittskyddsläkare/Vårdhygieniker	054-19 13 08	anna.skogstam@liv.se
Tomas Wilhelmsson	Hygiensjuksköterska	054-19 13 12	tomas.wilhelmsson@liv.se

Wermlands**S**mittan

WermlandsSmittan
Ansvarig utgivare: Ingemar Hallén
Layout: Monica Rydh/ Anette Andersson

Smittskydd Värmland
Centralsjukhuset
651 85 Karlstad

Telefon: 054-19 13 00
Telefax: 054-61 64 15
www.smittskyddvarmland.se
E-post: smittskydd@liv.se

Landstinget
i Värmland